

EISIMIRCE

ÉAGÓIR INLEIGHEASTA

TUARASCÁIL GHNÍOMHAÍOCHT AR BHOCHTAINÉACHT I nGAILLIMH

ROS MUC: AN CHÉAD CHÁS-STAIDEAR

Teaghlach E: I mí Eanáir na bliana seo caite bhí triúr páistí sa teaghlach seo agus d'imigh an t-aon iníon ar eisimirce. Ocht mbliana déag atá sí agus d'imigh sí go Sasana áit a bhfuil fostaíocht fáighte cheana aici. Ba leis an athair a reachtáladh an t-agallamh. Tá sé difhostaithe ach, dála fhormhór

EISIMIRCE

- Taithí Ros Muc

Níos luaithe i mbliana d'fhoilsigh Gníomhaíocht ar Bhoctaineacht i nGaillimh gearr leagan de thuarascáil taighde ar an imirce i gCondae na Gaillimhe. Niall Farrell a scríobh an tuarascáil seo 'Eisimirce ... Éagóir Inleigheasta - Taithí na Gaillimhe' agus shíleamar go mb'fhiú cuid dhó a bhaineann le pobal Ros Muc a fhoilsiú anseo. Tá fáil ar an dtuarascáil i nGaeilge agus i mBéarla ag oifig Gníomhaíocht ar Bhoctaineacht i nGaillimh ag 54 Sráid Doiminic Áocht, Gaillimh.

an phobail i Ros Muc, tá gabháltas beag talaimh aige. Bean tí is ea an mháthair. "Bionn sé (eisimirce) mar ábhar cainte i gcónaí. Caithfidh sé a bheith. Is cuma cén áit a dtéann tú. cén sórt cruinníú, bíonn daoine ag caint ar an imirce ... 18 i Meiriceá agus i Sasana a bheas an clann uilig. Bíonn pobal láidir anseo i rith an tSamhraidh nuair a thagann daoine ar ais ar saoire. Nuair a bhíonn na laethanta saoire thart, tá an pobal bánaithe arís. 7'á bánadh fad

théarmach ar siúl mar nach bhfuil aon duine ag pósadh anseo. Dá mbeadh siad in ann fanacht bheadh pobal beo agat i gcónaí; ní fhéadfaidh sé a bheith mura bhfuil daoine ann len é a choinneáil beo."

Dá mbeadh jab le dealramh ar fáil don iníon, d'fhanfadh sí in Éirinn. Bhí Bainisteoireacht Óstlainne á staidéar aici sa Cheardcholaíste Réigiúnach i nGaillimh ach níor réitigh an cúrsa léi. Shocraigh sí ar dhul ar eisimirce agus fostaíocht fhiúntach a lorg di féin.

ROS MUC: Tionchar na hEisimirce

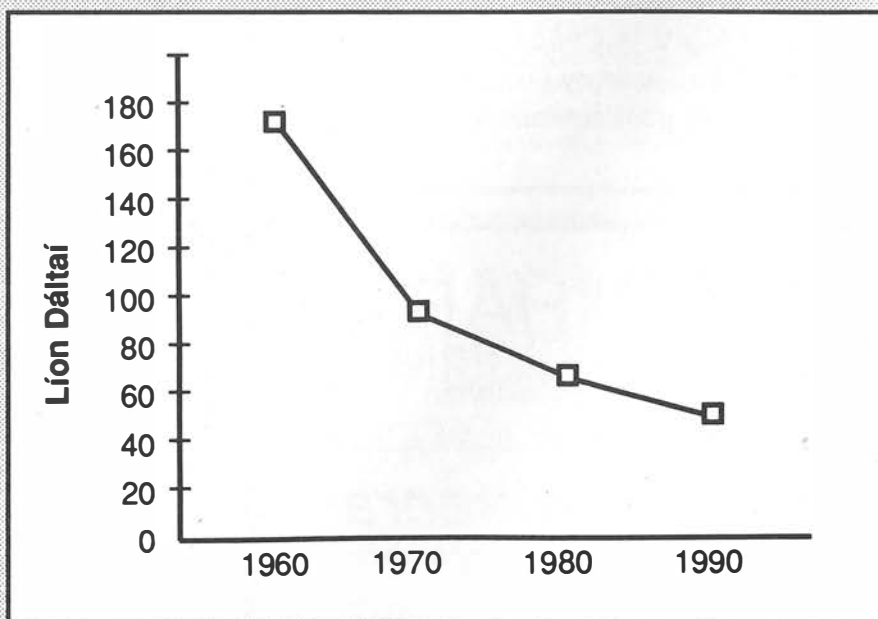
Ní haon rud nua i an eisimirce i Ros Muc. Léiríonn na staitisticí seo againne go bhfuil tionchar ag an eisimirce ar ceeatadán ard de na teaghlaigh ann. Ní léiríonn siad áfach an éifeacht a bhí ag an eisimirce ar an bpobal Gaeltachta seo.

Gheofa achoimre ar stair fhada na heisimirce sa bparóiste seo ach féachaint ar scoil amháin ann. Tá sé déanta amach ag an bpríomhoide, Tomás Ó Conaire, go bhfuil 80% de na scoláirí go léir a d'fhreastal ar an scoil idir 1930 agus 1975 tar éis an Ghaeltacht a fhágáil ó shin. Measann sé gur ar eisimirce a chuaigh 65% de na daltaí go léir.

Caithfidh éifeacht a bheith ar an bpobal ag imeacht den chineál seo. Is grafach an léiriú meath na scoile náisiúnta seo. Bhí 171 ar an rollaí sa bhliain 1960; sa bhliain 1970 ní raibh ach 92 ar na rollaí; faoin bhliain 1980 ní raibh ach 63 agus i bhFeabhra na bliana 1990 ní raibh ach 42 dalta ag

freastal ar an scoil. Dar leis an bpríomhoide leanfaidh an meath seo toisc go bhfuil an paróiste gann ar lánúineacha óga. Is léir an meath óna

taifid eaglaise freisin. Mar thoradh ar sin bhí laghdú nádúrtha ar an daonra i bParóiste Ros Muc ó na 1980aidí, i.e. níos mó básanna ná breitheanna ann.

Bhí sí ag súil go bhfaighfeadh sí é sin i Sasana agus, faoi mar a tharlaíonn, ní raibh díomá uirthi. Dar lena hathair go bhfuair sí rogha de dhá nó de thrí jab láithreach agus gur ghlac sí le tairiscint ó chomhlacht árachais. Sular imigh sí níos lorg sí comhairle ar bith faoin eisimirce ó áisíneacht ar bith. Ach bhí a hathair in ann comhairle a chur uirthi mar bhí seisean tar éis filleadh ó Shasana i dtús na seachtóidí. Ainneoin í a bheith chomh hóg sin ní raibh an t-athair buartha pioc fúithi. An chúis atá leis sin ná go ndeachaigh sí chun cónaithe lena haintín; bhí an scéal ar fad socraithe sular imigh sí. Dar leis gur rud coitianta é sin i measc mhuintir Chonamara. *"Téann an chuid is mó chuig gaolta nó daoine aitheanta dhóibh. Níl mórán trioblóide mar sin ag muintir Chonamara, bíonn siad réitithe mar sin ag fágáil"*. Tá a fhios ag an athair go dianmhaith go mb'fhéidir go spreagfadh imeacht a iníne an bheirt mhac chun eisimirce, le haimsir. Mura bhfuil a deartháireacha críonna go leor go fóill chun í a leanúint, ní hamhlaidh dá cairde. *"Tá a cuid cáirde ar fad anseo fós, a cuid cáirde is fearr. Ach tá siad féin le ghabhail freisin"*. Cé gur dócha go leanfaidh na daoine óga seo ag labhairt Gaeilge lena chéile, tá claonadh, dár leis an bpáirtí agallaimh, i measc teaghlaigh Chonamara thar sáile a gclann a thógáil trí mheán an Bhéarla. *"Cuir i gcás cailíní agus buachaillí atá ag imeacht go h-óg aisti seo. Dá mbeadh siad sa mbaile bheadh an pobal ag fáil níos láidre. Ach faoi cheann deich nó fiche bliain mura dtagann siad ar ais ní bheidh aon duine sna h-áiteanna seo"*.

Is féidir tionchar na heisimirce a thabhairt faoi deara. Is beag páistí ann nach bhfuil tosaithe ar scoil cheana, comhartha nach líonmhar iad na lánúineacha óga a lonnaithe sa pharóiste. *"Níl mórán acu ann atá a gcuid oideachais críochnaithe acu agus*

"Cuir i gcás cailíní agus buachaillí atá ag imeacht go h-óg aisti seo. Dá mbeadh siad sa mbaile bheadh an pobal ag fáil níos láidre. Ach faoi cheann deich nó fiche bliain mura dtagann siad ar ais ní bheidh aon duine sna h-áiteanna seo".

post acu anseo. Tá siad imithe mar nach bhfuil aon obair ann; (dá mbeadh) damhsa ann nó rud ar bith, fiú amháin an club óige". "Caithfidh siad na daoine óga a choinneáil anseo. Tá rud amháin ar bun acu - an dole. Tá sé uafásach. Tá sé ag iarraidh daoine a choinneáil síos i gcónaí agus níl an rialtas ag iarraidh aon rud a dhéanamh faoi. Má tá leaid anseo agus má bhailíonn sé lorráí feamainne, nó rud ar bith, agus má bhfaigheann duine éigin amach faoi, tá a chuid dole bainte uaidh. Ba cheart don rialtas a rá leis - má thógann tú 100 tonna feamainne tabharfaidh muid bóinas £100 dole dhuit faoin Nollaig. Chuirfeadh sé sin fonn oibre ar leaid óg, ach déanann siad an chaoi eile é. Má théann sé a chodladh tá sé ceart ach má théann sé amach tá sé thíos leis".

AN DARA CAS STAIDÉAR

Teaghlach F: Ag amanna éagsúla i gcaitheamh na n-ochtóidí chuaigh triúr mac chun na Breataine ag lorg oibre. Ní raibh jab lánaimseartha riamh in Éirinn ag aon duine díobh, ina measc mac a d'imigh in aois a 29. Ní raibh cáilíochtaí acadúla ag aon duine den triúr. Ní raibh cúrsa oiliúna críochnaithe ach ag duine amháin de na deartháireachta. Ba cúrsa FÁS/AnCO é. D'fhan beirt mhac

lánfhásta sa bhaile. Ba é an t-athair, ar pinsinéir é, a bhí mar pháirtí agallaimh. Bean tí is ea an mháthair. Nuair nár éirigh leo buanfhostaíocht a fháil in Éirinn, d'imigh beirt mhac sa tréimhse 1983-85, iad beirt sna luathfhichidí. Lean an mac is sine iad i 1987. Ní bhfuair aon duine acu riamh ach fostaíocht gearrthréimhseach. Cad a choinneadh sa bhaile iad? Is léir cén freagra atá air sin: choinneadh obair sa bhaile iad. Ach mhaolaigh an t-athair a fhreagra leis an ráiteas - *"ach dá mbeadh an obair fein ann, tá an pá go dona"*. An bheirt a lean an chéad deartháir bhain siad leas as a lóistín siúd mar bhunáit chun obair a lorg agus mar dhíon os a gcionn. Fuair an triúr acu jabanna ar ionaid tógála i Londain. Bhog duine acu sa deireadh chun na Breataine Bige, áit a raibh an obair chéanna ar bun aige. Bíonn siad i dteagmháil lena chéile i gcónaí. Bíonn siad i dteagmháil lena muintir sa bhaile freisin, litir sa mhí nó gach sé seachtain. Is leor an chuid eile a bheith imithe, dár leis, chun cúis don chuid atá fágtha imeacht. *"Is dóigh go ndearna sé cuideachta dhó. Rinne. Bíonn siad ag ceapadh go mbíonn an-saol acu thall"*. Agus d'fhéadfadh go rachadh sé sin i bhfeidhm freisin ar na mic eile atá fós sa bhaile, ainneoin fostaíocht a bheith ag an mbeirt acu faoi láthair. *"Níor chuala mé aon chaint ar imeacht ón mbeirt atá fanta, go dtí seo ar aon chaoi. Is dóigh go n-imeoidh siad mura fheabhsaíonn an saol anseo go luath"*. Ní soirbhíoch an dearcadh atá aige i leith na todhchaí agus is minic an nath *"céard is féidir liomsa a dhéanamh"* aige, rud a léireodh nach mbeadh sé in ann faic a dhéanamh chun aon athrú a dhéanamh ar pholasaí eacnamaíochta an Rialtais. Is é a dhearcadh ná *"gur chomhair dóibh tuilleadh a thabhairt do dhaoine agus iad a chuir ag obair, ag déanamh obair ar bith, bóithre nó rud mar sin. Chuile short."*

Tí Phlunkett

Leitir Móir

- Siopa • Bureau de Change •
- Beár • Posta • Peitreal •

*"Má bhíonn tú thart,
nā tēigh thairis"*

Tí Hughes

An Spidéal

Teil: 091-83447

Ól, Ceol & Craic!